

**EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME**

ČETVRTO ODJELJENJE

**SLUČAJ IGNJATIĆ I DRUGI
protiv BOSNE I HERCEGOVINE**

(Aplikacije br. 6179/08, 12453/10, 17809/10 i 17208/11)

PRESUDA

STRAZBURG

15. januar 2013. godine

Ova presuda je konačna, ali može biti predmet redakcijskih izmjena.

U predmetu Ignjatić protiv Bosne i Hercegovine,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrto odjeljenje), zasijedajući u Komitetu u sastavu:

George Nicolaou, *Predsjedavajući,*

Zdravka Kalaydjieva,

Faris Vehabović, *sudije,*

i Fatoş Aracı, *zamjenik registrara Odjela,*

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost 11. decembra 2012. godine, donosi slijedeću presudu, koja je usvojena istog dana:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je podnošenjem četiri aplikacije protiv Bosne i Hercegovine (br. 6179/08, 12453/10, 17809/10 i 17208/11), koje je prema članu 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Konvencija) Sudu podnijelo 16 državljana Bosne i Hercegovine: g. Nenad Ignjatić, gđa Marija Ignjatić, gđa Biljana Ignjatić, gđa Ivana Ignjatić, g. Duško Škorić, gđa Đuja Škorić, g. Dejan Škorić, gđa Danijela Škorić, g. Đuro Marić, gđa Gospana Marić, gđa Stana Marić, gđa Olivera Marić, g. Savo Ostojić, gđa Zora Ostojić, g. Bojan Ostojić i gđa Tanja Ostojić (u daljem tekstu: aplikanti), u periodu između 22. januara 2008. godine i 27. januara 2011. godine.

2. Ignjatiće i Ostojiće su zastupali gđa Radmila Plavšić i g. Ranko Vulić advokati iz Banja Luke. Škoriće i Mariće je zastupao g. Đorđe Marić, advokat iz Banja Luke. Vladu Bosne i Hercegovine ("Vlada") je zastupala njena zastupnica gđa M. Mijić.

3. Ovaj predmet se, kao *Čolić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 1218/07 *et al.*, od 10. novembra 2009. godine i *Runić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 28735/06 *et al.*, od 15. novembra 2011. godine, odnosi na neizvršenju pravosnažnih i izvršnih domaćih presuda kojima su aplikantima dosuđena potraživanja ratne štete.

4. Dana 30. avgusta 2010. godine, predsjednik Četvrtog odjeljenja je odlučio da obavijesti Vladu o aplikaciji (br. 6179/08), te 4. jula 2011. godine o aplikacijama (br. 12453/10, 17809/10 i 17208/11). Također je odlučeno da se meritum i dopuštenost aplikacija razmatra istovremeno (član 29. stav 1).

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI SLUČAJA

5. Aplikanti žive u Bosni i Hercegovini.

6. Prema četiri presude prvostepenog suda u Banja Luci od 22. jula 1999. godine, 29. januara 2002. godine (aplikacija br. 12453/10), 29. januara 2002. godine (aplikacija br. 17809/10) i 31. oktobra 2002. godine, koje su postale konačne 5. januara 2001. godine, 12. januara 2005. godine, 22. novembra 2004. godine i 26. januara 2005. godine, Republici Srpskoj (entitetu u Bosni i Hercegovini) je naloženo da u roku od 15 dana isplati na ime ratne štete, zajedno sa zakonskim zateznim kamatama, slijedeće iznose u konvertibilnim markama (KM)¹:

- (i) 26,000 KM na ime nematerijalne štete Ignjatićima;
- (ii) 42,000 KM na ime nematerijalne štete i 1,998 KM na ime troškova postupka Škorićima;
- (iii) 47,000 KM na ime nematerijalne štete Marićima;
- (iv) 29,000 KM na ime nematerijalne štete Ostojićima.

7. Prvostepeni sud u Banja Luci je donio redom rješenja o izvršenju dana 20. aprila 2001. godine, 8. septembra 2003. godine, 19. aprila 2005. godine, 14. aprila 2005. godine i 5. aprila 2006. godine.

8. Aplikanti su se zbog neizvršenja presuda žalili Domu za ljudska prava ili Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine. Dana 8. marta 2006. godine, Komisija za ljudska prava (pravni sljednik Doma za ljudska prava) utvrdila je povredu člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1 u slučaju Ignjatić. Dana 20. decembra 2005. godine Ustavni sud je na isti način odlučio i u slučajevima Škorića i Marića. Aplikanti nisu tražili naknadu, ali čak i da jesu njihovo potraživanje bi se najvjerovatnije odbilo (vidjeti, na primjer, odluke Ustavnog suda AP 774/04 od 20. decembra 2005. godine, tačka 438.; AP 557/05 od 12. aprila 2006. godine, tačka 195.; AP 1211/06 od 13. decembra 2007. godine, tačka 79.; i AP 244/08 od 8. decembra 2010. godine, tačka 37). Dana 15. aprila 2009. godine, Ustavni sud je odbacio slučaj Ostojića zbog promjene okolnosti nastalih nakon izmjena i dopuna Zakona o unutrašnjem dugu iz 2004. godine.

9. Dana 16. juna 2010. godine, 26. novembra 2009. godine i 14. oktobra 2009. godine, prvostepeni sud u Banja Luci je prihvatio žalbe dužnika u slučaju Škorića, Marića i Ostojića i izmijenio prethodna rješenja o izvršenju: naložio je da se samo troškovi postupka trebaju platiti u gotovom novcu, a da se glavni dug i zatezne kamate trebaju platiti u vladinim obveznicama.

10. Izgleda da su Škorićima i Marićima plaćeni troškovi postupka.

1. Konvertibilna marka koristi istu fiksnu stopu deviznog kursa na euro kao i njemačka marka (DEM): EUR 1 = 1.95583 KM.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

11. Relevantno domaće pravo i praksa su izneseni u predmetu *Čolić i drugi* (gore citiran, tačke 10-12) i *Runić i drugi* (gore citiran, tačka 11). Treba naglasiti da je Ustavni sud 8. juna 2011. utvrdio povredu člana 6. Konvencije u slučaju u kojem je, kao i u slučajevima Škorića, Marića i Ostojića (vidjeti tačku 9), sud u izvršnim postupcima naložio da se dug po presudi isplati u vladinim obveznicama. Ustavni sud je naložio Republici Srpskoj da presuđeni dug isplati u gotovom novcu bez daljnjeg odlaganja (vidjeti odluku br. AP-2504/08.)

12. Dana 13. januara 2012. godine stupio je na snagu Zakon o unutrašnjem dugu iz 2012. godine¹, ukidajući time Zakon o unutrašnjem dugu iz 2004². Što se tiče plaćanja ratne štete, on predviđa isto rješenje kao stari Zakon, osim promjene roka dospelosti obveznica, koji je sada 13 umjesto 14 godina. Međutim, novi zakon je irelevantan za predmetni slučaj budući da aplikatni nisu prihvatiti izdavanje obveznica u zamjenu za gotovi novac kao način izvršenja.

PRAVO

13. Aplikanti su se žalili na neizvršavanje pravosnažnih domaćih presuda navedenih u tački 6. gore u tekstu. Oni su se pozvali na član 6. Konvencije i član 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju:

Član 6. u relevantnom dijelu predviđa:

“Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza..., svako ima pravo na pravedno suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.”

Član 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju glasi:

“Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

1. Zakon o unutrašnjem dugu Republike Srpske, *Službeni glasnik Republike Srpske* broj: 1/12.

2. *Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske* br: 63/04, 47/06, 68/07, 17/08, 64/08 34/09.

I. SPAJANJE APLIKACIJA

14. Uzimajući u obzir zajedničku činjeničnu i pravnu pozadinu, Sud odlučuje da ove četiri aplikacije trebaju biti spojene prema Pravilu 42 stav 1 Pravila Suda.

II. NAVODNA POVREDA ČLANA 6. KONVENCIJE I ČLANA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

A. Dopuštenost

15. Sud konstatuje da aplikacije nisu očito neosnovane u smislu značenja člana 35. stav 3. Konvencije i da nisu nedopuštene po bilo kojem drugom osnovu. Stoga one moraju biti proglašene dopuštenim.

B. Meritum

16. Vlada je tvrdila da je nadležni domaći sud u slučaju Škorića, Marića i Ostojića naložio u izvršnom postupku da se glavnica presuđenog duga i zatezne kamate trebaju platiti u vladinim obveznicama. Presude o kojima se radi još uvijek nisu provedene jer su aplikanti odbili da sarađuju s Ministarstvom finansija Republike Srpske.

Aplikanti u osnovi još uvijek traže isplatu potraživanja ratne štete u gotovom novcu, kako je to bilo naloženo konačnim presudama donesenim u njihovu korist.

17. Predmetni slučaj je sličan slučaju *Čolić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 1218/07 *et al.*, od 10. novembra 2009. godine, u kojem je Sud utvrdio povredu člana 6. i člana 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju zbog neizvršenja domaćih presuda kojima je naložena isplata ratne štete. Aplikanti u ovom slučaju, kao i oni u slučaju *Čolić i drugi*, nisu prihvatili vladine obveznice u zamjenu za gotovi novac kao sredstvo izvršenja. Nadalje, u pogledu Škorića, Marića i Ostojića, Sud zapaža da je Ustavni sud utvrdio povredu člana 6. u identičnom slučaju gdje je domaći sud u izvršnom postupku naložio da se glavni dug i zatezne kamate trebaju platiti u vladinim obveznicama. Sud ne vidi nikakav razlog zašto bi odstupio od ove prakse.

S obzirom da pravosnažne presude koje su predmet razmatranja još uvijek nisu u potpunosti provedene i ova situacija traje između sedam do deset godina (od dana ratifikacije Konvencije od strane tužene države), Sud zaključuje, iz istih razloga kao u slučaju *Čolić i drugi* (gore citiran, tačka 15), da je došlo do povrede člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

III. PRIMJENA ČLANA 41. KONVENCIJE

18. Član 41. Konvencije glasi:

“Kada Sud utvrdi povredu Konvencije ili Protokola uz nju, a unutrašnje pravo visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo dijelomičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, dosuditi pravičnu naknadu oštećenoj strani.”

A. Šteta

19. Na ime materijalne štete, aplikanti traže isplatu preostalog duga po presudi. Sud ponavlja da je najprimjereniji oblik nadoknade u slučajevima neizvršenja upravo da se obezbijedi izvršenje domaćih presuda u potpunosti (vidjeti *Jeličić protiv Bosne i Hercegovine*, br. 41183/02, tačka 53., ECHR 2006-XII, i *Pejaković i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 337/04 *et al.*, tačka 31., od 18. decembra 2007. godine). Ovaj princip jednako se primjenjuje na predmetni slučaj.

20. Škorići i Marići traže 1.000 eura (EUR), a Ostojići traže 5.000 eura na ime nematerijalne štete. Ignjatići nisu tražili naknadu nematerijalne štete. Vlada smatra da su potraživani iznosi previsoki i neosnovani. Sud smatra da su aplikatni pretrpjeli određeni nematerijalni gubitak koji proizilazi iz povrede Konvencije koja je utvrđena u ovom slučaju. Vršeci pravičnu procjenu, kako zahtijeva član 41. Konvencije, i uzevši u obzir iznose dosuđene u slučaju *Čolić i drugi* (gore citiran, tačka 21), Sud tako dosuđuje sljedeće iznose aplikantima na ime nematerijalne štete, plus sve takse koje se mogu zaračunati na navedene iznose: 1.000 eura ukupno Škorićima, 1.000 eura ukupno Marićima, i 1.500 eura ukupno Ostojićima.

B. Troškovi i izdaci

21. Ostojići također traže 7.020 KM (približno 3.500 eura) za pretrpljene troškove i izdatke pred domaćim sudovima i Sudom. Vlada smatra da je iznos koji se traži previsok.

22. Prema sudskoj praksi, aplikanti imaju pravo na nadoknadu troškova i izdataka samo ako se pokaže da su isti doista nastali, da su bili neophodni i da su u razumnim iznosima (vidjeti, na primer, *Iatridis protiv Grčke* (pravična naknada) [GC], br. 31107/96, tačka 54., ECHR 2000-XI). Sud zapaža da je zastupnik aplikantata dostavio inicijalnu aplikaciju, te da je na zahtjev Suda, dostavio pisano izjašnjenje na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine. Uzimajući u obzir tarifu koju su utvrdile lokalne advokatske komore, koje Sud smatra realnim u okolnostima ovog slučaja, aplikant ima pravo na približno 1.700 eura. Pored toga, Sud dodjeljuje iznos od 100 eura za tajničke i ostale izdatke. Stoga, Sud dodjeljuje Ostojićima ukupno 1.800 eura, plus sve takse koje se mogu zaračunati na navedeni iznos.

C. Zatezna kamata

23. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata treba bazirati na najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke, koja treba biti uvećana za tri procentna boda.

IZ NAVEDENIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Odlučuje* da spoji aplikacije;
2. *Proglašava* aplikacije dopuštenim;
3. *Presuđuje* da postoji kršenje člana 6. Konvencije;
4. *Presuđuje* da postoji kršenje člana 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju;
5. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država treba da obezbijedi izvršenje domaćih presuda koje su razmatrane u predmetnom slučaju u roku od tri mjeseca i, pored toga, da plati u istom roku, sljedeće iznose, pretvorene u konvertibilne marke po stopi koja se primjenjuje na dan isplate:
 - (i) EUR 1.000 (hiljadu eura) po aplikaciji za Škoriće i Mariće, plus sve takse koje se mogu zaračunati na ime nematerijalne štete;
 - (ii) EUR 1.500 (hiljaduipetsto eura) ukupno Ostojićima, plus sve takse koje se mogu zaračunati na ime nematerijalne štete; i
 - (iii) EUR 1.800 (hiljaduosamsto eura) Ostojićima, plus sve takse koje se mogu zaračunati, na ime troškova i izdataka.
 - (b) da će se nakon isteka gore navedenog perioda od tri mjeseca, sve do isplate, plaćati obična kamata na navedeni iznos po stopi jednako najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke za period neizmirenja, uvećana za tri procentna boda.
6. *Odbija* preostali dio zahtjeva aplikanata za pravičnu naknadu.

Sastavljeno na engleskom jeziku i objavljeno u pisanoj formi dana 15. januara 2013. godine, u skladu s Pravilom 77 st. 2 i 3 Pravila Suda.

Fatoş Aracı
zamjenik registrara

George Nicolaou
predsjedavajući